

наших військових та кожного, хто здатен ним оволодіти. Наступниками пластунів вважають такі сучасні організації патріотичного спрямування як «Пласт», «Спас» тощо.

Сьомін М.
НТУ «ХП»

П. САГАЙДАЧНИЙ – ЛЮДИНА ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

Піднесення козацтва у Речі Посполитій пов'язують саме з постаттю П. Сагайдачного. Його морські походи так міцно вкарбувались в українську історичну пам'ять, що навіть сучасний флагман нашого флоту носить його ім'я. На думку харківського історика Д. Журавльова, складається враження, що фігура козацького гетьмана настільки «міфологізована», що написання «людської» біографії гетьмана – завдання майбутнього.

Петро Сагайдачний народився близько 1570 р. у с. Кульчицях поблизу Самбора, що нині на Львівщині, у родині дрібного шляхтича. Про молодість П. Сагайдачного знаємо дуже мало. Він навчався в Острозькій школі. Тут сформувався його гуманістичний та патріотичний світогляд.

Відомий український дослідник козащини Д. Яворницький стверджує, що десь близько 1601 року Сагайдачний подався на Січ. Сагайдачний уславив себе цілим рядом добре обміркованих вдалих походів на «Туреччину і Крим». Козаки обрали його обозним, доручивши відати всією артилерією Січі, а з часом і своїм гетьманом.

Вперше ім'я Петра Сагайдачного – ватажка запорожців – стало відоме в 1606 р., коли внаслідок морського походу козаки здобули неприступну турецьку фортецю Варну. Добою героїчних походів назвали історики морські козацькі походи 1612-1614 рр., керовані Сагайдачним. Гетьман був не тільки вдалим проводирем, він був великим військовим реформатором. П. Сагайдачний провів реформу війська на Січі. Основною суттю якої було підвищення організації, дисципліни і боєздатності козацького війська. Він перетворив партизанські ватаги козаків у регу-

лярне військо – на кшталт сучасних йому європейських армій. Було усунуто із війська анархічні елементи, заведено сувору дисципліну.

П. Сагайдачний усвідомлював, необхідність боротьби і проти Речі Посполитої, задля розширення і укріплення прав козацтва та православного населення, але розумів, що виступати проти неї ще не час. Гетьман не йшов на відкриту політичну конфронтацію з Річчю Посполитою, а використовував дипломатію для досягнення своєї мети.

У 1618 р, коли король звернувся до гетьмана Сагайдачного з проханням взяти участь у поході на Москву, щоб врятувати королевича Владислава з безнадійного становища. Сагайдачний, вислухавши короля, висунув такі вимоги: розширення козацької території; свобода на Україні православної віри; збільшення чисельності козацького війська; визнання з боку Польщі судової та адміністративної автономії України. Король і сенат погодились на всі ці вимоги Сагайдачного і прислали до його війська клейноди, тобто булаву, бунчук, печатку і прапор. Зібравши 20-тисячне військо Сагайдачний у серпні 1618 р. рушив через Сіверщину 20 вересня безперешкодно з'єднався з рештками польського війська королевича Владислава. 1 жовтня, почався штурм і з'явилась можливість взяти Москву, як раптом Сагайдачний звелів припинити атаку і відступити (гетьман не хотів посилювати Річ Посполиту і збирався розігравати в майбутньому московську карту).

Підтримуючи освіту і православ'я, Петро Сагайдачний записався «з усім Військом Запорозьким до Київського братства». Приймавши братство під свою козацьку опіку і захист, Сагайдачний зробив незвичний, безпрецедентний для того часу крок – поставив зброю на охорону освіти, культури і православ'я, можна сказати, «гуманізував зброю». 20 квітня 1622 р. Петро Конашевич-Сагайдачний помер у Києві. Коротка але визначна доба гетьмана П. Сагайдачного завершилась. Завдяки його політиці козаки виступили на перше місце в суспільстві України і перебрали на себе роль провідної верстви. Своєю діяльністю П. Сагайдачний повернув Києву значення культурного і релігійного осередку України. Петро Конашевич Сагайдачний – одна з тих постатей, яка назавжди залишається в народній пам'яті.